

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički fakultet - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712

E-mail: extension-pg@t-com.me

KELJ PUPČAR

U našoj zemlji kelj pupčar je malo poznato povrće, pa se zato i veoma malo proizvodi.

U ishrani je veoma značajan, jer ima visoku hranjivu i biološku vrijednost. Od vitamina je najzastupljeniji vitamin C, a od mineralnih materija sadrži kalijum, kalcijum, natrijum, fosfor i sumpor.

Za ishranu se koriste razrasli pupoljci (glavičice), koje se formiraju na stablu, u pazuhu listova.

Kelj pupčar je kultura umjereno tople i vlažne klime. Veoma dobro podnosi mrazeve do

-10°C, kao i kratkotrajne mrazeve od čak -15 do -20°C, bez značajnog oštećenja. Zbog toga je to povrće za kasno jesenju i zimsku potrošnju. Za naše uslove kelj pupčar je veoma zahvalna kultura, jer može da se gaji kao drugi usjev poslije skidanja ranih povrtarskih (krompir, grašak, spanać) ili ratarskih kultura (pšenica).

Najčešće se proizvodi iz rasada, mada može i direktnom sjetvom sjemena. Pri proizvodnji iz rasada sije se u martu ili aprilu, a rasađuje u aprilu ili maju za jesenju potrošnju. Međutim, u našim uslovima za zimsku proizvodnju najbolje je ako se sjetva obavlja krajem maja, a rasađivanje krajem juna ili početkom jula mjeseca. Sadnja ne smije da kasni, jer glavičice ostaju sitnije i nedovoljno formirane, a uz to su i slabijeg kvaliteta.

Prije sadnje zemljište treba obraditi i po mogućnosti unjeti 20-30 t/ha zgorelog stajnjaka, a mineralna đubriva u količini od oko 100 kg azota, 80 kg fosfora (u vidu P_2O_5) i oko 120 kg kalijuma (u vidu K_2O), po hektaru. Ukoliko se ne unosi stajnjak, mineralna đubriva treba uvećati za 20-30%. Do sadnje treba unjeti polovinu azotnih i cjelokupnu količinu fosfornih i kalijumovih đubriva, a u prihrani i drugu polovinu azota i to u vrijeme dobro razdvojene rozete listova.

Rasad se sadi na razmak redova 70-100cm x 50 cm. U toku vegetacije primjenjuju se uobičajene agrotehničke mjere, kao i kod ostalih kupusnjača. Treba ga navodnjavati, međuredno obrađivati i prihraniti. Zahtjeva veoma plodna zemljišta, sa dosta vlage.

Zaštita od štetočina je ista kao i kod ostalih kupusnjača. Od rasađivanja do berbe u uslovima navodnjavanja treba da prođe oko četiri meseca.

Na malim površinama može da se primjenjuje sukcesivna berba, a bere se po potrebi odozdo nagore. Berba može da počne u oktobru, pa da traje do januara mjeseca, izuzetno i do proljeća, jer je veoma otporan na niske temperature. Na velikim površinama se bere jednokratno u novembru, najčešće ručno odsecanjem ili kidanjem glavica, mada u svijetu postoje i uređaji za mašinsko ubiranje. Prinosi su najčešće 10-15 t/ha.

Osim glavičica za ljudsku ishranu mogu da se koriste listovi (umesto raštana), a posebno su visokog kvaliteta poslije pojave mrazeva. Ostaci stabala i listova se mogu iskoristiti kao izvaredna stočna hrana.

Ovo kvalitetno povrće treba više proizvoditi i koristiti u ishrani, naročito u zimskim mjesecima, kada je mali izbor svježeg povrća.

Mr Branka Nikolić

Stručni saradnik za ratarstvo,

povrtarstvo i zemljište